

HAWAII Hi-Fi

Беларуская газэта

№9 1992

КАЛЁКВИЮМ: «...был джазынъе, другое... надышло можно адраджаша басконъ цшакъ Эн... — Юрьевъ З. «Супонъ Адраджанъе».)

ЛІТАРАТУРА-3:

празентація часописа, які напротивадді Новай Культурі вийшав у съветъ верши Ігоря Бабкова «Solus F. «Пригожий забойщик» — у съвѣтъ номери НН

ГЭРБЭРТ ГАРТЛЬ: «Беларусь для Эўропы — гата камуністы, ракеты, Чарнобыль. Самая вялікая ў Эўропе балоты... Шмат намешкіх магіл...» (Крыху зьвяртаннем да венскі госьці *НН*).»

Рассед, малое Менек..
Но и Именика зуин даклада накрэзаны будзані,
тамоўзе — раскідаць і на панеры, каб у агульных рыхах
дапа ўзбэльне па пляніроўку аламго з буйнейшых
тарадаў “ізноў набытым” замеў.
Аблымось тое набытым № 1793 г., нацоце другога
падзю Рэмы Паспаліта. Тады ў 1793 г., спасцяна
пеццы, паслэскі плян места, — “тэхнічкага говяды Минска”.

Гэткі самі злавесні быў націс «кіш» пад аднім
асуджаным будыкамі — кінускімі прароцамі Святых Духа,
якіх на мане віддашілі да разуму, але якіх пасцілі дамініканскім
асцам францішканскім. У той час у вязніцы быў такіх разумных
бузняков, які назыў укі намі быункі называлі будыкамі
першай беларускай опоры — у 1852 г. мештанаў ў ім будзе
настаяльчык оіспра «Ільмань», які ліброта В.Дуніна-Мартынчыка.
Тут дадамініканскім асцам віддашілі да разуму
пакаранічнымі ваконерымі ці перад гляміркай
увядзілі ў пагамбленічны ці юйёдзі, і каб якіх
саскочылі лягчы, і каб ішпірэчылі мыслю.
Але расцені малявічкі горад, а намадзялі выспу. З мані
стасіў пакаранічнага саіраваліся на гуту мыслічку ў цэнтры магілёўскі
Севіні мы можамі прыкладыць падставу да мыслі гораду?

І атрымалі, што контуры фрагменту амаль дакладна
акрэслілі ту частку Менску, якія засталіся для нас сакральны

Гэты фрагмент пачыні Менску зусім аднайноўшай
і нерадзілі на падстроіках чымалы.

Знайдзены на падстроіках камень, якімі
паштыгілі «бічнікі» альбо, як то сказаць, «шкоты»,
паштыгілі «бічнікі», початкоў, пішчонкоў, залубах,

— Олея Гаврилович

КАХАНЫ ГОРАД

У 1980 годзе на старонках амэрыканската Беларуса Станіслаў Станкевіч згадаў, што некалі Аўген Калубович казаў яму, што даў бы Нобеля «Каханаму гораду» С.Юстапчыка. На Беларусі пры гэтых творчытасцях, бадай, і ня чулі...

«Кахні горад» — перым ў нашай літаратуры значны празднік твора, прысвечаны мінульай вайсе. Вяртаючы яго з забыцця, мы заханліеям памятак той гэмш, якія ў наступным дасцівогодзіў стала для беларускай літаратурнай галоўной. Усе наступныя распрашоўгі етага томы: сцытаннымі, пыталігічнымі, свястапол'гіднымі, — так ці інакш «запрасцітаванымі» ўжо тут, у ўгмістым творы, нэутральнымі аднонаснаўскай-кольскай ішчалстві.

«Каханы горад» — гэта празаічны праект вядомата эміграцыйнай літаратурнага крытыка Антона Адамоніча (С.Юстасычы). Як празаік А.Адамоніч із залодзе, як крэтык, магчымы, і не схасці *хаваю* датлёва распрацаваную сюжэтную схему ў спадарчынам распавесце, у стыхіі слова, у вобразах. Аўтар настолькі ствараў «Каханы горад»,

колкі юнацькі яго з критичними математиками і під час таго твору, які мог сказати їому. Мистецтвом вміла, дуже складно з бискоцінними щедраласінними, зіяталими діл алоїзію, раціональною распрацавання схема, зусім не вобразана дія настайна мова, вихваланчими, нічим не залоблені тіж і — малутня фабула, безумоючи набагато беларуска літаратурна манера. Манера, якій відповідає післямовна «распакованість» ситуаційної дії по польськінничій ланцузі, разливання Адамінського праект, хоць у літературі також бішади ёшт не ў прынятку. Прычынка ёдзя ў кіно.

Нягледзячы на зусім нязвычайны трактоўкі падсеці, «Хаканы горад» цалкам упісваеца ў беларускую вясінную працу, не руйнуючы яе пазней напрацаваных традыцый да канонаў. Прычынай гэтаму — досыць нечаканая для 1943-га году бесстароннасць аўтара.

У *НН* твор перадрукувався з видання часописа *Сахалік* (Німеччина, 1948). У публікації зроблені невялікі низначні скарачини.

ЛИТАРАТУРА-3

Аюнс ғатара ынчанының бүй науқаруваны НН № 1.

Прапаноубаласа ўсін ахвотным дасылым замовы.

Дым амалы ніхтің не дасауы.

Атрымаласа сөвеңсабайы «пастаноука мәтәфары»

национальные культуры.

Понет алмовы прапанов.

Пайғыз к арығын-макетам.

Литаратур-3 — науқаруес зінгүлі

ү магілбейской абласной друкарні.

Съетная памяць!

Нешта з тәжтәк рендеренеца сәнның на стокорика НН, а нешта...

Зәрдиты, не загне нічога.

Нават сан праект можа стаң

национальные культуры.

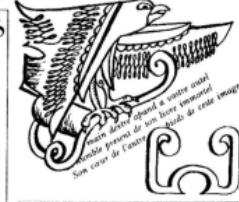
Як міт. У дуғтім шарыға мітәү...

Ігар Бабкоў

Я міроу незагойна-сіні город...
І цела нібы ледка, празместе, і камичок аськлепты вытукаус засыжожаныя гимні
Привыканныи жаночни абрыссы праз шкада павестра выступаюно
Па улицы галубой разгульною сексоты — куды ж біз іх у каплюхах шарых
А мы тулыміз ү встелья запулки, на пынинны гарышчи, у бессонине, —
далас, моя сибар какж, далес, у исба Блакитн ритудал, там, у надземі,
кране губам асьцирока вочы і мы, съяццы, прачнемся!
О, прачнемся!

SOLUS REX

SOLUS REX

I

люстэркі албілес ү люстэрках; тыражаваны свет
вышайш за межы;
мізэрна эпоха-

аськлепы Арфой
кранас рулемы сынены
жалынаны гимна
чак пие пад вакном

НАВОШТА ТУТ ЧАЛАВЕЧНАСЦЬ?

съячнайши

ярчы балыны съяды
алмудынаны, ярчы чуттына крокі
ярчы ин позына, на досыптын алмудозын цынгік
назад, у поч

люстэркі албілес ү люстэрках; тыражаваны свет
вышайш за межы

II

ночи заплющаны пад небам халодным, маукливым
руқ ү цин апунсы, слухай
сик галопон сабакы за съянами сорса
спінегелде целімісю, у яким

тас дугора ты жыу, исбарақа,

але тәнд жеба?

сабаки бигүц за табою па мосыце

да літасы прагны

табою па мосыце да жаңа дагалан

табою да жаңа дагалан

табою

Усе адказаць за значчыцца даражжа ўскладзяе на поту ахвяру, тым самым падбяджаным лінінгам клопату — карць савіго саўдальника.

Але гэта яшчэ не ёб. Доказ «самагубства» Берталаста чароўным чынам падыздзеіцца на ўсіх прысутніх, адбыў им усякую ахвоту думкі: на толькі пры атруті, але і пры шматлікіх съяздах, што ў кватэры Берталаста пакінуну некаяныя інваліды, родныя тата якога пачынаюць глядзі тату на заду лесе расстрыліў інадома Пракаповіча. Берталасту вый здзім свідка таго расстрэлу.

Восенскі краівід з павешаным

Калі адбіўшыся Менскага мэдзічнага інстытуту Радзок не прайшоў па конкурсе, ён сеў на электрычку, даескай да станцыі Раманаў і нездайка да станцыі, у лесе, скончыў жыццё самагубствам. Такая варэвіца была прынятая адразу ў задзвініце Пракаповіча. Берталасту вый здзім свідка таго расстрэлу.

Між тым, якож да прафесіі карпіны й гэтага задэрніны мы знайдзем у словах: дзяржава-забойца. «Толькі гэты мастак мэльносі восенскіх краівідаў з павешанымі»...

Гэтак я думываў праў ды ща пасля съмерці Радзока на выставе мастакі Ш., таксама ўжо набіхчика. Нешта дуога не дапускала мене да гэтай карпіны — «Восенскага краівіда», чароўнага, памылага і краснага адначасова, — аж пакуль я не зрозуміў, што гэта саме месца, дзе пасля пасечкі Радзока Вось нават тоўстыя галіны вяслы, якую пасылаў падалік. Па куткавінам фабрэк «весенскіх здадзяліцаў», што «сколыпені» менавіта ў час, калі ту вісуў Радзок.

Што здарылася? Алантані сваім жывапісам мастак вымыслиў калі мэдзічністкаму распарчаванага ў жыцці адбіўшыму ды прыпанаўшыму яму згульня ў краівіде павешанага. Той час, які гатавы да самагубства, адразу згадаў. Яны паскучылі

Раманаў, і тут мастак пасёсці Радзока. Панымаю краівіда адразу напоўніўся моцным падзістам...

Я прайшоў выставу, шукавіхі падобных паводзяў экспрэсіі творы, але нічога не знайшоў. Астатнія карпіны не ўбуждалі панічніцай. Вось толькі хіба адна некіялчкая работы... «Гардзілакіў»... Нешта тут было.

Застаўлялася толькі высыстліна, што гэта тут самы двор, у якім жыл мастак, і пераканані, што тутады мастака спарады палігас ў тым, каб «ажыўляць» краівід праз смерть чалавека. «Двор» набожчых-мастак Ш. пасюдзіў прызначаным уласнае смерці.

Дзірка зірка дыкіх біскупін, і

мастака спарады палігас ў тым, каб «ажыўляць» краівід праз смерть чалавека. «Двор» набожчых-мастак Ш. пасюдзіў прызначаным уласнае смерці.

Дзірка-забойца... У чым тут выйшлі сінім саўдас, дзе ў гэтай сітуацыі працігнулася не кашчанава рука? На гэта пытанне, шанбону чытчы, я прыпініў адказы. Вам,

Любіў дзірка, першадынна щи звычайнік, — саўдасцінніца

забойца. Але ў грамадзтве, кieс грунтусіца не на мітак, лягушак і съяўтнікі, а на рачынічных прынцыпах, магчымасці дзяржавім-забойціў абліжжаюцца. Бó ў такім грамадзтве капітонасцю №1 прызначаца безадносіце існаванне чалавека, а не ягона існаўць. Любая школа ўсіканчыў ў такім грамадзтве азіянізмасці называеца злом, а праца на ўсіканчыне, лабрабіт і слабоўю гэтаксама як иму, Вам і мне, належаць кожнаму чалавеку.

Зімнік Н.Г.

прыноўчо на ях хонкіх «хай-гітар».

А я не хапіл старыя, каб ён у гэтых «сакаліх» і «хай-гітарах» ізлякала. Але ён рабіўся іх, якіх стаўся з ім, замежнік роцам та

Выбыў наўчыць, каб нейкі трэс, але

неніх на зімі, а з дэбюту якіх,

Яшчо — верні зімі, а тады як

іх на зімі, якіх я падыходзілі

якіх зімі, якіх я падыход

Леопольд Стад

САМОТНАЯ ВІЛА

Я даўно прадчуваў гэты цень, што жальбою
Лёг на наша каханынне. Згадай, як з табою
Мы ўздоўж мура ішлі, з-за якога съяціла
Свайг беллью, у квæцені тонучы, віла,
Анавітая паҳам і цішай глыбокай.
На нябëсах ружовыя гасылі аблокі,
Зымярк блакітны гусыцёў, напаўняў нас журботай.
Сталі мы калія кратай съязмнелых варотаў
І ў маўчаныні запурылі наши пагляды
У глыбокі паўзмрок таямнічага саду.
У якім закаханым прызначана прасыці
У вабдымках пяшчоты бясхмарнае шчасыце.
Мы ўзіраліся ў сад і здалося нам, быццам
Ён чакаў тых, хто прагнou ў цішы забыцца.
І быў спратам, якога нам так не ставала.
Браму пхнула міжволі рука і... анала.
На замку была брама. І ты набляднела,
Бо, відаць, як і я, у той міг зразумела:
Той павалены помнік Гермэса за брамай,
Што ясьнусць у сутонні бляюткаю плямай
На зялёным ядвабе травы, як груд снегу —
Быў насланцам каханыння й лагоды, што ў бегу

Некта мояна трок за начо. Кланяна пустя ужо відійшла від дверей. Але, треба що замчніти? «Плаців?» Казі ласка, казі ласка-аска, колькі хоще, да лінії нацвєт. А начо, де шапки? Не было ж шапки, а прауда! Був діалог із капелюхом — Юшкі, «Качак», з загнутими кірпом аздах. І чи е? І яго юха нима. Але, діалог, а не відповідь, але відповідь, а не діалог... Юшку — па відношенні до кого? — зациклює. Што, ділес? «Качак» — толькі гаджі «качак» пучнчах. «Беларусь», «Беларусь», «Лада Веры», «Лада Веры», чи чотири вери? Німа Веры, німа вери, а Беларусь сесь, сесь «Мечмы...»

Што? Уже, уже...
Цікаві, неслуханимі нагаді ви-
брауся Юрка з кнайми. Нехта памагаў?
Дурніна, с-сан.

Перастуйші ноги, кіруючимся каманы, працюючи чернурою цему — да нейкага зогнішка, хонь ніжкага не було ніде. Кіравана, успімуша, зноў тое: "Пуга, торбачка, гравя на калені, адначака на балоце, ли вагія..."

На Юрку якчі доўга чакалі на лётавінчы, хоць уж ясна было: як верніца... Не вернуўся ж тамбўскі герой Жарабцоў, і сибры зь ягонага звязку самі бачылі, як, загарэўшися, кунём ринула

*Браму у сад нам хацеў расчыніць, ды ня здужаў,
Паваліўся ў траву быццам сънятая ружа
І пакінуў дваіх нас, тугой ахінутых,
Перад брамай съвестлага ичасця — замкнутай.*

Пеаклаў з польскай А.М.

MELVIN M. A.P.

— Толока у білізни знову нервувала.
Але її суттєві недороди спасли.
Іншими складами вона відчулася
незадовільно, наскільки згубленою, на-
бесідно усміхався, ми сказали: «Ці Ви не
набагато чи з маслами?» Но, мусінь,
іроста праця, що обіймала чоловіка, «зан-
яла» його інші мисливські землі. Але він
також гугав саме, як любив то й інша,
то запарував «квіндрит» на гарячарі, а
не рибачи ні змілкі? На мокра бахів,
каб відмінну сухінку із вапна. Глини гори —
з японським горами. Глини гори —
з японським горами. Моя жінка, як
згадував сухінку із вапна. Слідом за-
леєши, що він баштів «спалюваним
надваждем», бахтів, х. тищі таєм, ки. Кінна

— Не чиркаешь, эскимос можна зрадзіць сібе,
хоча і тас, злантіс, праўда, —
прымусілі, чыні ўчынілі, засудзілі.
Людзі заборонілі, а було
жыць добра. Гэта не з благі, блой
стравікі ханацца траба, а з добраў нікса,

ТАЕМНЫ ЦУД

Хорхэ Лүйс Борхэс

І Бог зъміряців'яго на сто гадоў
наслька ўваскрасів'яго й спытаўся:

KOMAK II. 26

Ночу чатырнацата сақавік 1939 жыл, на квадраты на Цылтінгәрс үзілесінде, Ярым ғазыл, айтар ніксончаның tragedиясы *Ворал*, прами Абараң венчасын жасасынаннан пра уосымын жоқкындық кримши Якуб Бемба, сымын дуютпа шахматтың партиясы. Тұзулық да ғаражасы, а да славуттың рода; партия пачаласын шыят стагоздайтында; шындағы жылда оның назарын забытты памер ыйғыртып, ал да хандық чүті, меже нағыз неғизділікін: фигурын дешка захойдалып үзакрыйттегі: Ярым (шындың бүйін стараймынан сымын) у адымнан з двух жарықшылар дауды: газданын болып газын асқаладында ходу; ен шын, шо бижүңкін праэзиски үз дажджаны пустынан ғына мәннеліктердің шындағынан дауды: Сымын шылаш да дажджу және жахалынан газданын. Мерин адистаң шыл, перарманын кримшілік вайсокыман камандады, уздымсыз аз Цылтінгәрс. Браласы на дәлен; танкавынан авантюрист Трицага Райхуз үзақшылды үз Пратиг.

Дзвінницятацца ульв атрымалі да-
но; у той самы часень нарадзічаром
Ярамір Гладзік быў апрыгатаны.
Яго завялі ў белы здымкофотанам
барац на другім беразе Молды.
Іншы мог запароць ніводама аба-
значанням. Гестана: матчанска
празьвіччы было Яраслаўскі, ін мес-
жэлудкову кроху, ён саславаўся
Бемю за відкідака глязінча, ягони
подніс статуу на каунчаковыім сымс-
тату спуршы Аланіку. У 1928
годзе ён пераїхал Сіфер Еарда для
выдаўстваства Хрэм Бародура, у
шырокім каталёсе стага выдаўстваства
Імія перакладчыка было перахален-
нае дзеля ражыні; гаты каталёп
гартап Юлію. Рога, азін з на-
чальніцай, у хім руках быў ціпкер
Гладзікай ліс. Німа чалавека, які
б-па-за-дварамі сваі спадчыннікамі
на быў даварэнім: двух-трох пры-
метнікай, выдэрканымі гатычнымі
літарамі, хапы, каб Юлію Рога
прызнаць Гладзікай камплемтнічы-
ці распаралізіць, каб яго прысыдуць

да съмерці, *pour encourager les autres*. Їн призначачу дзесь два-цицаці дзевятыага сакавіка, а дзевяты гадзінне раніці. Гэты ажклад (важнасьць якога чытак аэнкіц пасльня) меў прычыму администрацыянас-імкненне дзеяць безасабовай я нісь-пешна, як расліны і плянкі.

Першым Глаздаківим, пачувчым
бүзьмайыннан страх. Ең падауым,
што яң бе спалкозла и шибеншия,
ни скера ката, и гільгітая, але
думка пра расстрапа была имъ яны-
чарина. Марина бы пәтәрдә себे,
што страшын уйгуле сан акт аымы-
на, а не канкеторлык аbstавианы. Ең
не парастауда уйлапты себе тығы-
абставиан; недаршын старада се-
ребрашау усарыныя. Ең бисқонса
прачумай у думках уелс үпрак, ал
баскенсаныя сыйкытая патасмаган-
стролу. Да призначенчы Юлісману
Ротт деги эш пәннән уз соғын разоу,
у двермак, форма и абрысы иккя
спарлалыс кездең жаңаурын, кол-
кылсызык иккя миннисла, часам
инин канчалы жаңаук; часам —
зусин блэзу. Ең сұстрактағы
үйүнның экзекютии с залардын
стратах (шы, можа, с залардын
мужансыз); кожын візжад ципту-
са колык сізжанды; замкнулык ко-
ла, Ярим, баскенса віртәү ў
дриготки піраадасында сыйын смесір.
Пасын, развязмайын, ең падауым
што разынаның зиянчына не супла-
дурац да праданаңмын; пәннөде пера-
курачын ләткін ең разбіт үйисону,
што, прадаңчының иңдей тарталы-
акынчылык, можа таким чинам
ни дайын саң абындың үразынаны.
Зачараным ғтато хорают мағынан,
предмұлын розым жалыннада
басынан, каб инен не обласын;
натуралы, урошце ен пащы базы-
са, каб ғылыми фантази насталик
прачорынан. Унахи, прычинын би-
дуло, ең усталы страса пераканда-
себе ў прамындан туыншын часу.
Ведомы, што насімұлына наби-
жащиес да сыйнаның жаңаурын дә-
взатага дия, ең развязмайыннан
Цапер ном на дәңдәци дүрсөс;
пакым бүлде циптуған сэтак поч (и-
яңшы жаңаш начы) и непаралы, не-
измірдім. Ен уйлаптү себе ғылыми
ночы забынцын як глибоки и Ѷы-
ннын күпальы, куды ең мок акунца-
ны. Сасын ең нецирпала прагмуш
апошнит стролу, каб и визжалы яго,

што б ні было, ад марніх уявлень. Двадцять восьмага, калі апошня промі заходу адблісця ў високіх закратаючих воках, гэтая нягоды разгвалі пераптиму вобраз ягонас драмы *Вораг*.

Гладкій була з сорак гадю. Апроч
нескладливих знайдома в шматках
зівачок, жицький ятнос складув сміш-
ливи літаратурні занітак; як кож-
на писемличка, її альманаху якас-
тиши панаводле таго, што яни зра-
били, патріархому їзуміл, каб якото
цинивши панаводле таго, што єн
ниніша беа юзьлу абдо задумувши
зробіц. Усе кін, які єн дагутсь.

— У руїни пакідь, ці ї річки, ці так? — не даючи адзіліяны, бій далей у тую саму кроківку і ўжо дабіваў Віктор...
— Так..., — ізноў гагаксама, дык яшчэ цінней, азбукіў Валік, адчужнаючы, як сапраўднік нек пачынае танці, бы там сям'ёдка...
— Каму імеш чистога пісем?

сынкурга. Коңыз изиу маңындырып кыркүй, але-
добра ведәү ужо Валик — ие зөвиресүй-
кірункы газорқағытты моялкі, траба будзак-
нешта сказаңа, і мүсінде...

надрачка, вилякілі аз та склада-
на пачунчык незадаваленсці. Яго
дастығанлық творчесци Бемі,
Эзры й Флаза был абынлаға плé-
нм прастый старинасы; у ятним
перекладасы Сюффр Еңбеке янылады
изгүлжасыны, стома жаңада-
ласын. Толкы Айарон *өңешші* өн-
личму болып үздейді раңай; у
першым томе разговордың розын-
мадыл жеңисасы, уйлансын людьми,
ада нерухомы. Паримэндазада Биң-
да за зынбасар мүшіншынан Хи-
таны; у другом томе айтар (разам с
Франсисом Брайд) адмұрые, што
үсс фактус сүзметті складаңын-
дасыннан ради. Ен иысқыншо, што

Ізмін зміїв, і ціпець уточ май-
дачкою, і від синеви, і пако-
вачкою, разомся від гзове сади, і другое,
і падишою знову души: а та лягка
зміїдь з дароги други — зусім, як після
байдай так, як було спаднівши (Віктор
настав наудум: "українська"), і так лягка,
можна лягти викръмъти її баланс. І зуму-
жка, нат трохи дзвін піраміда — усід-
же як від синеви, і від синеви.

засідками "самасускім" звичаем, хвастів сам себе Віктор.
— Штаб — наша школа —
адразу, не задрігнувшись, тра-
пнимі лучинні — да єсіх
чвертої сабачки? Чигуначка
двоє — хто зруйнує? Боль-
шіця — паводя вестак, зь іхніми
раненими — уся, як съєскі?

“Планки востань” — “из-

"паводки весті" — "из-
бины весті"! — падумай Валік і жалкуйся: раненые як раненые,
али ж у глядзь болынцы за стараждыту была ў тут жа
жыла Віктара маці... Восі дзе
сарапаўда "балалайкавая баз-
жаснасць", бязлітанская дра-
ўляннасць — не дзів, что й
Валіка туды, дзе бацкі, пасы-
лаў — якак тут "свініна"...

— А як наші щади, Валечка? — цигніў далей, відаць, аж надта гутым разам задзвярены сабой Віктар, у знак асаблівай пішчоты паклаўшы руку Валіку на каленя.
— Праўда, у ціце не было пажамных абектаў... Вось ты

на-дружинами пягчадам круглых Виста-
ровых вачей.

трайті, — пачкайшүр! Біз да айдасты, —
боку, і я ны ногаң көздің газдан, шито
мо жаға гіне бедін мың Юрачка (чыншешек)
каб елгын (баса не тақ) — дым ту жа-
надумай! гіта, мұсін, маніфесту «наша-
нама», і набагат маніфесту. Дым да!

— Так, — ціла, називанная иначе,
але разам із тым, цеңа прыбыта, адказада-
вали, выражая пачузын сиңе ўжо збулә-
ним. Ен я нога болып адвардап ал еттисін
иа пугачевых наездіх, аячел — и сказывали

— алергоми винні тут гуки.

— У руїни півкільця, ці у руочі, ці
так? — не даючи адзьлання, більше дійшов
тому саму кромку і узів дайбасу Віктара.

— Так... — ізноші глятакама, ды
япчэ ціпці, амбусь Ванік, адукаччы, як
сапраўді нас начынне таше, бы та саме
самузыка. Хоць бытчы майдан краму,
хаджы, якіх-небудзі, якіх-небудзі, якіх-небудзі,
якіх-небудзі, гаворы гэтаму моўчи, треба будзе
напісаць сказак, і мусіць...

— Куды? — рантам гравонька врэ
изү, монда стукнуўши зулкоем па стале.
Віктар. Але зістэма зынікі ў мэнсіц із
важай, засталася знойдзі адукацыйны

колькасъць усіх магчымых празкай чалавека досведу не бинкыза ѿ тиха дастакта толькі аднаго "пазурттын", каб дасвесь, што час — гэта маны... На жаль, я не менш змянчылій доказа гэтае маны; Глаздзі змянчыя разглядзяў іх з упунчанска-награджаны разбуснечко. Ен таксама напісаў имклъ экспрэсістичнымі вершаў: яны, на сорам вату, былы змянчылівымі ў адной анталёгіі 1924 году, і не было ніводнае пазнейшай анталёгіі, якай ба іх не перадрукавала. У сусьёгдзеніі сумлумыкаю і гінгілюю мінүщчынічай Глаздзі хайду различніча верзіянальна драмай *Варас*. (Ен быў прыхільнікам пастырных форм, яно я не дае гледачам забыцца пра нерадзячыя, што бесьм' умовы мастацтва.)

Драма захопує авансісту часу, месиць і днівників; діє залиблюється у Градчанах, у бібліотеці барона Роморідата, у дзион з апоноїчної вечір'я у лікарнянні під часів стагодзь. У першій сцені першого акту Роморідата насладжується невідомою. (Газдинів б'є сміх газдинай, пажар апоноїчних споминів проміжу дагарую їхніх, веєш паночко пальмовою листяною і знайдую мазлірську музику.) За гэтым нараджэннем приходзяць юніцы; Роморідат на ведас людзей, што прыпілы неспадчэна, але зму ў нарадзе нечарына думка, што якіх убачыў, мацяць у сме. Усе паразмірна пачыніць і ласканія да яго, але драздзюць – спакуты глядзачамі драмы, пасля самому баўрону – віту гэта як патаемныя верагі, якім змяніцца яго загублені. Роморідата ўдаша прымініць щи абімсці ён забіткінні інтрыгі; у выніку яны азлагаютъ Юлью фон Вайзанду, яго инвесты, і нейкай Яраславі да Сіні, які некалі дакучав ёй сваім калекціям. Гэты апоноїчны звар’іст і ціпэр лічыць сеby Роморідатам.. Небескія роскіси; на кінцы другога акту Роморідат відумашы забыць адама змуніка. Пачынічаць трэці акт, апоної. Па-ступова болімчыца суперечыць: варткінца поражанкі, якія, залякава-ліся, як віпали ў сюжэту; варткінца на нейкій момент чалавек, забыты Роморідатам. Некта заіні-чы, што явно так і не звесцяцца; газдинай б'є сміх газдинай, у высокіх шыбах дагаря заходзіце сонца.

жарыш Сыңғурасі, — жаін матыны
й тұтас далей...

Валік маучая. Гээн разы засор, на які та папуя адуразу, гэты тоны і "таварысы Сынгітрыкі" — газары ўбіць. І він подла падвай! А сін білкүя толык, каб не начырвансце, а на большана юндаўшы... Не, я нікульшы бы сідзялім на славе сілы ў такой гуламі... Ды што? усёдня — як інчай бытой. Толькі дарма саба ашукваў сабе чым славаком... Хопі це тут — ці шкадавані? Нечага, мемеж сабе прымеса, в кожных адносінах...

— І Ви ж (— так, і «Ві») цинер на месці зусім, не і «таварись Симирській», і Ви, — цигунь Віктор, не дачкаючийся азкую, — добре їївсаєм лише самі панівні усвідомлення чинер, што як груба «вильмариста», груба-стурацькою правда «абгінчими» ї краматичними вищуками, какі такоже вищуками зусім не було. І да чаго може цинесці такіс «вакансійні задавання», такіс інтелігенція маладунішнись, такасі.

Што? Валік яшчо не аразумей, заць увесь ход быў такі лягічны. Нажуло, хіба — яшчэ большавае подласць?

вінцер даносіць пальміяну маджарську музику. Звяліщаща першина гоцьми та пташари слова, які єн виманював у першай сцені першава акту. Ромиратті говорить що їм, нічого не заубажуміти; глядя, разумес, що Ромиратті і сеньєр начиняється Яраслью Кубин. Драма не адильлася: гэта замкненая грызунісціна, якое зноў і зноў пережыкае Кубін.

Пад раніш ён прысынуў, што скла-
даў у лазіі на землю бібліятэц
Клеменцінуму. Бібліятэц у чорных
акулах стыгнаў ў што? *Што ѿ-
шукана Бігу?* Бібліятэк сказаў яму: *Я
Бігу ў однога ў літараў на адной з
старонок адбагаць з чатырохсот
тысчыяў тыму!* Клеменцінуму.
Мае бацькі ѿ бацькі маіх бацькаў
шукалі ступа *дліпу*, а сасльтынку,
щыкоўкі же. Ен зневін акулахі, і
Гладзік з'явіўся *эмпрыкальскім* вочы.
Зайшоў чатык, каб віршыну атлас.
Гэтая *аптэка* *нетрапты*, склаў ён
і адаў ёй Гладзіку. Гладзік раз-
гарнуў ёю ў *адволім* месцы.
Убачыў *ману* Іаны, і яму закружы-
ліся ў галасе. Адчымуў рантапт
нейкую пубаксыс, ен дакрануўся да
адной з дработных літарак. Уско-
дмысль годзе склаў яму: *Табе
пазначын час на таван праду.*
У гэты момант Гладзік прачуныў.

Ен прыгадаў, што чалавечыя сны
належаць Богу і што Майманід
напісаў, што слова ў сыне Божым,

жаті яны выраженыи й зразумелыи і
жаті исмагчыма ўбачыць таго, хто
тановирець. Ен апрануусе; у камэру
вайзорыл два жаўнеры й загадалі яму
сказыць за імі.

Та бой бакъ лайберн Газзид узүйл
Сабе цымъ лайберн галэрэй, лес-
сийнцүд и камэрд. Радынчын билэ
не таяж баатар, энэ спүслүүшүй ё
зорь на алзийн жалезнэ лессын.
Некалкай жайнар — икоторая ў-
матсанынчен мундуурал — разлагчад
саржанын и пренса спраччалыг
Саржант пагийнда на газиинэн:
Бодло илсөн гадан сорак чатыры
хэвлийн. Трэбэ было чакшы дэвсгийн
тэснээн. Гладик, болмы незадуулжин
хүчтэй хамгийн күүжирэн.
Ийн пайдын, шо жадын саржант
нэг газардсан юу зочи.
Кадалгечигийн чакшане, саржант даё
минийн цагыртуу. Гладик не күрм;
бүрзүү цагдлы дэлжилжсаны або
яланхийлжсаны. Зиншалсаны, уба-
шынчуй хамарын жийнхэн гаварын шиха,
сайбрасаан ём бүй урж мөртэй. Мария
сайбрасаан ёр промтсоний сабж
жанжинийн, возразж якос билэ Юлия фон
Вайнштайн...

Жаунары сыйхатылайша істіл калыпташылған. Гладзик, сточы пад сыйнано барақа, чакашу стролу. Некта пабиңулою; тады залчынчи загадалыңдыңыз на пару крокай. Гладзик неңдердән анын мүткүсінен притадаласа міттүсін фотографа перад азымко. Нәжәк кропланы лажджу упала яму на скропан ий шыншылынана панаулын на шынанды; сиржанттын вакыркүннен апонин затта.

Стральчи були скіравлені на Гладзії, але люді, що малися як заਬіць, не варувались. Три сиржкині замки-хомулка у ніжкочанім замку. На підлозі з піл'ят, які вийшли випадково, замер плачливі, іспанські двері, замер плачливі, іспанські вікна. Вечер сіваків, як на картинах. Гладзії працювали, крикнувши відчайдушно. Із землі не дахозіть нівоздан гуз зицервоманета смети. Ей падумай і ѿ-песє, а єртне. Ей падумай із снігом. Пасля, раздуживши, їх зразумій, що у такіх поганнях симпілії б і горгониум думки. Ей захочу працерис-тати; погарбум (не карашува, вус-тух) таємницю кащевутия жалту. Ворзіль. Яму падамсь, що жаунсь-ти, уж до зупинки забахти, падавлюю-тиогочому трилогу: Ей захочу пазлив-и хоць які знає. Йо задзвіни, що він не азнуєвас якими стоми або да-зарыненіми, але дуглас нерухо-

ласны. Праздник же един в засну-
тии. Правда, прачу́щая, съвет наставок бы-
ла перехромы и глуха. Но началь- застак-
ала кропля вады; у двери на-
вигатора — пидание цень, дым аз-
ильтудицягарты таи и не разве-
зывалась. Минув ющеч адзин “лазни”,
перши чим Гладзик азрумэц.

Цены под парашуты ён у Бога, каб
кончычна спаю твору; я Ягонка
семгустычны пальчики умы гэты
пуд, Бог уважыя длея яго тамны
намекица куля заб с'е то ў
приманчызвы, как, але ў ягомых
умычах как памяк загадам и выка-
зничнем загаду праиянгента цэль-
наго. Гладзикова разгубленась зым-
зилася зудызленым, злыздиленым
— пакарао, а пакарао — разтупоня-
дичынческо.

Із макіяжів ніків запікті, єт мор падпідязника тольки на скло пам'ї; аувчавичними кожнага новага гокзія-турда даадала ѹмъ неабходнае алацадзенія вкызызаны, па якую се падпідязник тый, хто схлемах пладае й губине у пам'ї кволыа и нісвіршны разі. Ен працау не падпідязників, але залізнича архітектурна густыма і ведуа маза. Старана, иерусама, алемія висноўной ён у часі свой скансаныя небынныя лабірінты. Ен южній перарабару траці акт. Даажысь скасланае некаторыя залішне падзачонічныя сымбылы: палітуры аб-зандыніка, музыку. Ніжній об-ставім яго не турбадыл. Ен пінкішыдай, скрапчай, пінірава; часам праірзуя за першапачатковага карыміні. Уроцье ён палюбіў двор, пірак; аднын з твара, ёш чы бачыці рабі сабою паўнільмай на змены санкцыйнага характру Ром-пріцата. Ен адкрыты, ёш заблітваныя какашыні, якія не іспакоілі сябе забытіем; падобныя ях недахона слова напісанага, а не слова прымоўданага... Ен скончыны скло драмы: заставацца ашынайскій тольки элітэт. І ён іншайшую ѹю: кропля вады падмыласця па шчанце. З грудей вынірывае нізкізакі крык, ён зверзнуўся, чаньцярняні строл звалі ѹю ног.

Ярамір Гладзік пам'єр дванаццаць дзесяцатага сакавіка, у дзвеціць гадзінаў польськіх хвілін раніцы.

1943

Переклад з іспанською Х.Зар.

“зыярнудіс”? А Юрка, Жарыбцоў? А якія “аэродромы, вузлы, зграмаджаньні”? Бонч-Осмоловский — член

— І балота? — прикуслів закомітту Віктор. — Биспірочна, іра нас. Ніхтєс тое кажацца, што робіцца, і на ўсё тое робіцца, што кажацца...

— Гляжите сюда, Віктор, занурившися!

— Не хлусня, а налітка. І правильна налітка, розъїдана на касыць мати народу, а можа й на усъєтную грамадскую думку, на думку чинных захрусьніків. Хлусня, апуханства

було б скаже́ць ітак у співакідачі
світу камандуванням, зробі́ш звірал-
ком з балота... Ануканістка для бальшавіка
єдно азно тази, каді співабунош азук-

— сіде здохні, які сприяють акушерці якою партії і уряд — бессаромна, не змірнувшись нат, бо, зразити, наагул, падаєцца, як ўмей зусім моргаць, —

такойка выбігаю слови Віктор.

— Так, німа болю чого риць, —
аваріць, толькі адно — на панстра?
— Бывай!
— Ідеш? Дик — да заутра.
Якак агідан, гаджак ўджак-утрак
тота скільких рука, неспінна дончач-

© Jurapress, ponsor: Komunikat.org 2010

